

**НАПРЯМ 5. ГУМАНІТАРНІ ТА СОЦІАЛЬНІ НАУКИ.
ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ.
КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО**

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-405-7-65>

**АРИСТОТЕЛЬ ЯК ТВОРЕЦЬ
КЛАСИЧНОЇ ФОРМАЛЬНОЇ ЛОГІКИ**

Аргірова М. О.

студентка 4 курсу факультету права та економіки

Міжнародний гуманітарний університет

Науковий керівник: Крижановська Т. О.

кандидат філософських наук,

*доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних
дисциплін*

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Коло досліджень Аристотеля неосяжне. До його текстової спадщини увійшли безліч праць з найрізноманітніших дисциплін, але не всі з них дійшли до нас. Аристотель, як філософ відрізнявся від всіх своїх попередників тим, що писав не як натхненний пророк, а як професійний викладач. Його трактати систематичні, відрізняються критичним характером, ретельністю та прозаїчністю. «Великий систематизатор» – саме так часто називають Аристотеля. До класифікації наук за Аристотелем не увійшла логіка, адже логіка для Аристотеля – не самостійна спеціальна наука, а інструмент пізнання, який може використовувати будь-яка наука. Логіка виступає немов передмова до структурованого вчення Аристотеля. Це і дало підстави пізнім коментаторам Аристотеля назвати всю сукупність його логічних робіт «органом», тобто знаряддям, знаряддям пізнання. Варто зазначити, що «Органон» включає в себе шість робіт – «Категорії», «Про тлумачення», «Перша аналітика», «Друга аналітика», «Топіка», «Про софістичні спростування». Головними складовими частинами «Органона» є «Перша аналітика», де відкривається і досліджується силогістична форма міркування і виведення, і «Друга аналітика», де йдеться про доведення і його засади.

Стаття має на меті висвітлити важливість Аристотеля як піонера формальної логіки та розкрити яким чином його концепції вплинули на розвиток філософського мислення, наукового методу та логічної структури аргументації. Це дозволить глибше зрозуміти важливість та актуальність логічної спадщини Аристотеля в сучасному світі.

Варто почати з того, що Аристотель поділяв пізнання на діалектичне та аподиктичне. Діалектичне пізнання – аналог емпіричного, тобто пізнання світу за допомогою відчуття. Аподиктичне ж – аналог раціонального, що полягає у використанні розуму як інструмента пізнання. На відміну від емпіричного пізнання, раціональне є істинним. Аристотель займався створенням методу правильного пізнання істини за допомогою розуму, адже він вважав, що людина розвивається лише тоді, коли мислить.

Важливе місце в логіці Аристотеля посідає його теорія силогізму. Процес мислення як пізнання за допомогою розуму він поділив на три форми: поняття, судження та умовивід. Він дав визначення силогізму і розрізнив його види, визначив модуси силогізмів, встановив три фігури силогізму. У «Першій анатілиці» Аристотель починає своє дослідження «про доведення» з визначення сутності силогізму, його складу: «слід визначити, що таке засновок, термін, а також який силогізм є довершеним і який – недовершеним; відтак що означає: одне цілком міститься або не міститься в іншому – і що означає: щось говорить про все або не говорить ні про що» [цит за: 1, с. 6].

Вкрай важливе значення в логіці Аристотеля відіграють закони мислення. З чотирьох законів мислення традиційної логіки Аристотель встановив принаймні два – закон (заборони) протиріччя і закон виключеного третього. Закони ж тотожності і достатньої підстави у Аристотеля теж намічені у вченні про наукове знання. Його висловлювання: «Неможливо нічого мислити, якщо не мислити що-небудь одне» [2] – саме і є формулюванням закону тотожності.

Законові (заборони) протиріччя Аристотель надає статусу основного закону буття. В «Метафізиці» цей закон сформульований наступним чином: «Не може одне й теж в той же самий час бути і не бути» [2].

Закон виключеного третього проголошує не тільки те, що стосовно одного і того два суперечливих твердження не можуть бути одночасно істинними, а й те, що, одне з них є обов'язково істинним а інше – обов'язково хибним. Цей закон в «Метафізиці» виражений так: «Не може бути нічого посередині між двома такими, що суперечать одне одному судженнями, але про одне (суб'єкт) всякий окремих предикат необхідно або стверджувати, або заперечувати» [2].

Аристотель є не тільки великим філософом, але й творцем формальної логіки. Його праці в «Органоні» встановили основні принципи логіки, які визначають мислення та аргументацію. Вплив Аристотеля відчутний

і в сучасних науках, де його логічні принципи залишаються важливими для розвитку розумової діяльності та наукового методу.

Література:

1. Терентьева Л. Тематичний аналіз силогістики Аристотеля. *Філософська думка*. 2012. № 2. С. 70–83. URL: <https://is.gd/z3C9Dt>
2. Аристотель. *Метафізика* / пер. з давньогрец., передмова і прим. О. А. Юдіна. Харків : Фоліо, 2020. 300 с. URL: <https://chtyvo.org.ua/authors/Aristotle/Metafizyka/>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-405-7-66>

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ КЛАСИЧНОГО МЮЗИКЛОВОГО РЕПЕРТУАРУ У ВИКОНАВСЬКІЙ ВОКАЛЬНІЙ ДЖАЗОВІЙ ТРАДИЦІЇ

Архіпова Н. Є.

*здобувачка першого року третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти,
старший викладач кафедри музичного мистецтва та звукорежисури
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Кравець Н. В.

*старший викладач кафедри музичного мистецтва і звукорежисури
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Американський класичний мюзикл та джаз мають багату історію з безліччю зв'язків. Джаз значною мірою вплинув на музичний театр: багато класичних американських мюзиклів містять різноманітні елементи джазової стилістики та традицій виконання. Але і джаз так само черпав натхнення у музичному театрі, інтегруючи у свій репертуар популярні мелодії з шоу та театральних вистав.

Річард Роджерс, Оскар Хаммерстайн II, Леонард Бернстайн, Стивен Сондхейм, Френк Лоссер, Коул Портер, Джордж Гершвін, – імена цих та інших відомих композиторів, написані ними музичні твори із всевітньо відомої скарбниці у жанрі американського мюзиклу, знайшли своє друге втілення у творчості відомих джазових музикантів всього світу. Навіть